

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 13: Ekonomika a řízení

Problematika státních bailoutů

Alexandr Pisani
Moravskoslezský kraj

Vítkov 2018

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 13: Ekonomika a řízení

Problematika státních bailoutů

The problematics of state bailouts

Autor: Alexandr Pisani
Škola: Základní škola a gymnázium Vítkov, p. o.
Komenského 754, 749 01 Vítkov
Kraj: Moravskoslezský kraj
Konzultant: Mgr. Miroslav Bučánek

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

Ve Vítkově dne 24. 1. 2018

Podpis: .....

Poděkování

Chtěl bych touto cestou poděkovat panu Mgr. Miroslavu Bučánkovi za přínosné konzultace, prof. Ing. Janu Pavlovi, Ph.D. za poskytnutý rozhovor a v neposlední řadě svému bratrovi za cenné rady.

Anotace

Práce se zabývá problematikou bailoutů. Teoretická část pojednává o bailoutech, jež jsem rozdělil na státní a nestátní, přičemž jsem pracoval zejména s těmi prvními. Zkoumal jsem je s ohledem na nedávnou americkou finanční krizi a následně odvodil jejich dopady a rizika. Nakonec jsem se pokusil podat možná řešení této problematiky. Praktická část se týká doplňujících otázek, které mi zodpověděl odborník na tuto tematiku.

Klíčová slova

Bailout; finanční krize; bankovní regulace; too big to fail

Annotation

The thesis deals with the problematics of bailouts. The theoretical part deals with bailouts, which I have divided into state and non-state, and I was particularly concerned with the first ones. I have examined them in the light of the recent US financial crisis and then deduced their impacts and risks. Finally, I tried to come up with possible solutions. The practical part deals with additional questions answered by an expert on this topic.

Keywords

Bailout; financial crisis; bank regulation; too big to fail

Obsah

1	Úvod	7
2	Bailout	8
2.1	Too big to fail	8
2.2	Státní bailouty	9
2.2.1	CI	9
2.2.2	Finanční krize 2008	10
2.2.3	Bear Stearns	12
2.2.4	Lehman Brothers	13
2.2.5	AIG	14
2.2.6	TARP	15
2.3	Nestátní (mezinárodní) bailouty	17
2.4	Dopady a rizika státních bailoutů	18
2.4.1	Finanční riziko	18
2.4.2	Morální hazard	18
2.4.3	Jiné dopady a rizika	19
2.5	Řešení	19
2.5.1	Bankovní regulace	19
2.5.2	Jiná řešení a regulace	21
2.5.3	V jakém případě poskytnout bailout	22
3	Rozhovor	23
4	Závěr	25
5	Zdroje	26
5.1	Seznam použité literatury	26
5.2	Seznam internetových zdrojů	26

1 ÚVOD

Výrazem roku 2008 se tehdy stal často skloňovaný ekonomický pojem bailout, a to kvůli finanční krizi probíhající v letech 2007 - 2008. Tehdy poskytla americká vláda finanční výpomoc mnoha institucím, které se ocitly v nesnázích. Kvůli medializaci této problematiky se kolem ní rozšířila spousta nesrovnalostí a nepravd, což negativně ovlivnilo veřejné mínění o těchto vládních zásazích. Lidé se proto často zamýšleli nad tím, zda byly tyto zásahy doopravdy nutné a jaké měly dopady.

Z těchto důvodů jsem se rozhodl tuto oblast podrobně prozkoumat s ohledem na již zmíněnou hospodářskou krizi. V práci bych rád čtenáře seznámil s ekonomickými pojmy a událostmi, které se jí týkají, a poskytl nový pohled na věc, aby mohli na zkoumanou problematiku nahlédnout z jiné perspektivy. Dále se chci zabírat postupy americké vlády a dopady, které poskytnutí státního bailoutu vytváří. Taktéž se chci věnovat bankovním regulacím, neboť se dané tematiky rovněž týkají a seznámit tak čtenáře například s „Dodd-Frank act“, nebo „Basel III“. Nakonec předložím možná řešení této problematiky.

Praktickou část bude tvořit online rozhovor s profesorem doc. Ing. Janem Pavlem, Ph.D. z Vysoké školy ekonomické v Praze.

2 BAILOUT

Bailout (vnější záchrana), je ekonomický pojem, který vyjadřuje finanční pomoc nebo také záchranu před krachem (obvykle finanční instituce) centrální vládou, jejímiž prostředky jsou peníze daňových poplatníků.¹

V případě, že nejsou na záchranu použity peníze daňových poplatníků, můžeme použít výraz *bail-in* (vnitřní záchrana). Ten nutí věřitele dané instituce, aby se podíleli na záchraně tím, že je určitá část dluhů, kterou jim instituce dluží, odepsána.²

2.1 TOO BIG TO FAIL

S pojmem *bailout* se často pojí také výraz *too big to fail*³, čímž se označují instituce, které jsou „příliš velké“ na to, aby je stát nechal zkrachovat, neboť by to způsobilo obrovský dopad na celkovou ekonomiku. Tento výraz se začal poprvé používat v souvislosti s krizí banky Continental Illinois v roce 1984 (o té se zmiňuji v následující kapitole) a později se popularizoval během finanční krize v roce 2008. Dnes je tento výraz důležitý z hlediska regulací, jelikož se státy snaží zabránit vytvoření *too big to fail* institucí.

Jako součást zákona Dodd-Frank (který rozeberu později) se zřídila americká vládní organizace Financial Stability Oversight Council (FSOC), která má pravomoc klasifikovat finanční instituce jako *systemically important financial institution* (SIFI), tedy jako systematicky důležité finanční instituce, a ty díky tomu podléhají přísnějšímu státnímu dohledu a regulacím.⁴ Také musí každý rok podstupovat takzvané *stress tests* (zátěžové testy), kdy je banka / finanční instituce analyzovaná, zdali by dokázala odolat nepříznivým ekonomickým podmínkám.^{5, 6}

Podle jakých kritérií se označují?

Kterákoli banka s majetkem nad 50 miliard USD⁷ je označena jako SIFI. Jelikož se zde však nacházely velké rozdíly mezi jednotlivými bankami, vytvořila se kategorie *global systemically important financial institution* (G-SIFI), tedy globální systematicky důležitá finanční instituce. Tyto instituce podléhají ještě přísnějšímu státnímu dohledu a regulacím. Mezi ně patří například americká investiční banka Goldman Sachs.

Podkategorií SIFI jsou *global systemically important banks* (G-SIB), které označuje Financial Stability Board (FSB) a sestavuje list G-SIBs za použití metodologie publikované v červenci

---

¹ JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 551. ISBN 978-80-247-4516-9.

² *What is a bail-in?* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2013/04/economist-explains-2>>.

³ Příliš velký na to, aby zkrachoval (v. p.).

⁴ *Systemically Important Financial Institution – SIFI* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/s/systemically-important-financial-institution-sifi.asp>>.

⁵ *Bank Stress Test* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/b/bank-stress-test.asp>>.

⁶ *Zátěžové testy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/>.

⁷ Nepočítáme-li půjčky a úspory.

roku 2013 Basilejským výborem pro bankovní dohled (BCBS – anglicky).⁸

FSOC může určit také *non-banking financial company* (NBFC), tedy nebankovní společnost, jako SIFI. NBFC nemají bankovní licence – nemohou přijímat klientská depozita, ale smí nabízet určité bankovní služby jako půjčky, kreditní služby apod.⁹

U NBFC se určuje 6 kritérií:¹⁰

1. Velikost
2. Propojenost
3. Pákový efekt
4. Substitute
5. Riziko likvidity a nesoulad splatnosti
6. Stávající regulační kontroly

2.2 STÁTNÍ BAILOUTY

Pro lepší přehlednost a pochopitelnost si rozdělíme bailouty na dva typy – státní a nestátní.

Státním bailoutem označuji v této práci takovou finanční výpomoc, na které se podílel stát. V tomto případě vystavuje riziku peníze daňových poplatníků a zvyšuje tím morální hazard, a tak za to od bank (případně jiných finančních institucí) požaduje splnění určitých podmínek jako například strukturální změny nebo zajištění majetkem. Více o tom píše v kapitole o dopadech a rizicích.

V této kapitole uvedu několik případů, kdy musel stát finanční instituce zachránit právě pomocí bailoutu.

2.2.1 CI

Continental Illinois National Bank and Trust Company byla ve své době 7. největší americká banka. Měla majetek v hodnotě 40 miliard USD a velké množství finančních prostředků půjčených od jiných bank.¹¹ Její provázanost na mezibankovním trhu způsobila později příliš velké riziko v případě bankrotu.

Když v roce 1982 zkrachovala malá komerční banka Penn Square Bank, rozhodla se

---

⁸ 2017 list of global systemically important banks (G-SIBs) [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <www.fsb.org/wp-content/uploads/P211117-1.pdf>.

⁹ Non-Banking Financial Company - NBFC [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/n/nbfc.asp>>.

¹⁰ HOLTZ-EAKIN, Douglas. *The Arbitrary and Inconsistent Non-Bank SIFI Designation Process* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.americanactionforum.org/testimony/arbitrary-inconsistent-non-bank-sifi-designation-process/>>.

¹¹ *The Financial Performance of Continental Illinois National Bank: A Chronology and Peer Group Comparison* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://fraser.stlouisfed.org/scribd/?title_id=735&filepath=/files/docs/historical/house/19840917_hr_finperfc.pdf>. 1984. s. 26.

Continental Illinois koupit její rizikové půjčky¹², což se později ukázalo jako špatný krok.¹³ V květnu roku 1984 měla banka krizi likvidity.¹⁴ V prvním čtvrtletí toho roku totiž banka zveřejnila, že její nesplacené úvěry se zvýšily o 400 milionů USD, celkově na 2,3 miliardy USD, což způsobilo bankovní run, kdy vkladatelé začali hromadně vybírat svá depozita.¹⁵ Banka držela 28,3 miliard USD v depozitech, přičemž vklady v hodnotě 20,7 miliard USD přesahovaly 100 tisíc dolarů (dnes je to do 250 tisíc dolarů), takže nebyly pojištěny Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC). Aby byl run na Continental Illinois zastaven, shromáždilo pro ni 16 majoritních bank 4,5 miliard USD. To ale nezabránilo panice vkladatelů, a proto se rozhodla zasáhnout vláda a pomocí FDIC poskytla finanční injekci v objemu 1,5 miliard USD a Federální rezervní systém (Fed)¹⁶ se zavázal dodat potřebnou likviditu.¹⁷

Regulační agentury¹⁸ poskytly bance v červnu roku 1984 finanční pomocný program, který ji měl udělat znovu profitabilní.¹⁹

Pád Continental Illinois v roce 1984 bylo největší bankovní selhání v USA až do finanční krize 2007 - 2008.²⁰ Kongresman Stewart B. McKinney prohlásil po záchraně Continental Illinois Bank, že vláda vytvořila novou třídu bank – too big to fail.²¹

2.2.2 FINANČNÍ KRIZE 2008

V roce 2007 vznikla v USA krize na trhu s hypotékami, která následně z důvodu napojení hypotečního trhu na jiné finanční systémy a díky finančnímu inženýrství silně zasáhla celou americkou ekonomiku, vyústila v bankrot investiční banky Lehman Brothers a přinesla globální ekonomickou recesi z důvodu propojenosti mezinárodních finančních institucí.^{22, 23}

---

¹² Především se jednalo o půjčky v ropném a plynárenském průmyslu.

¹³ WALL, Larry D. *Ending Too Big to Fail: Lessons from Continental Illinois* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.frbatlanta.org/cenfis/publications/notesfromthevault/1604.aspx>>.

¹⁴ *The Financial Performance of Continental Illinois National Bank: A Chronology and Peer Group Comparison* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://fraser.stlouisfed.org/scribd/?title_id=735&filepath=/files/docs/historical/house/19840917_hr_finperfci.pdf>. 1984. s. 43.

¹⁵ *Failure of Continental Illinois* [online].]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://www.federalreservehistory.org/essays/failure_of_continental_illinois>. 1984.

¹⁶ Fed je centrální bankovní systém USA.

¹⁷ WALL, Larry D. *Ending Too Big to Fail: Lessons from Continental Illinois* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.frbatlanta.org/cenfis/publications/notesfromthevault/1604.aspx>>.

¹⁸ Federal Deposit Insurance Corporation, Comptroller of the Currency a Federal Reserve.

¹⁹ *The Financial Performance of Continental Illinois National Bank: A Chronology and Peer Group Comparison* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://fraser.stlouisfed.org/scribd/?title_id=735&filepath=/files/docs/historical/house/19840917_hr_finperfci.pdf>. 1984. s. 26.

²⁰ *Failure of Continental Illinois* [online].]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <[Dostupné z: https://www.federalreservehistory.org/essays/failure_of_continental_illinois](https://www.federalreservehistory.org/essays/failure_of_continental_illinois)>. 1984.

²¹ DASH, Eric. *If It's Too Big to Fail, Is It Too Big to Exist?* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nytimes.com/2009/06/21/weekinreview/21dash.html>>.

²² KINGSLEY, Patrick. *Financial crisis: timeline* [online]. 2012 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.theguardian.com/business/2012/aug/07/credit-crunch-boom-bust-timeline>>.

²³ *Crash course - The origins of the financial crisis* [online]. 2013 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.economist.com/news/schoolsbrief/21584534-effects-financial-crisis-are-still-being-felt-five-years-article>>.

Hospodářská krize vnesla zpět otázku regulací bank a jejich napojení na stát. Americká vláda čelila silné kritice veřejnosti po tom, co se angažovala v akvizici investiční banky Bear Stearns a vzhledem k tomu, že spousta dalších institucí se dostala do finančních potíží, musela se vláda rozhodovat, komu pomoc poskytne a komu naopak ne. Poskytována byla takovým institucím, u kterých dopad jejího bankrotu převyšoval negativní dopady bailoutu (o těch se zmiňuji níže). Právě proto jsou události, které probíhaly v této době, pro mou práci důležité, a proto zde uvedu konkrétní příklady a na nich přiblížím, jak na takovou situaci vláda reagovala a jaké mělo její chování dopady.

Následná hospodářská recese dopadla na celý svět. Nejvíce se to ale projevilo na Řecku, jehož skomírající ekonomiku dohnala téměř k bankrotu a muselo dostat vnější finanční pomoc, o které podrobněji píšu níže.

Co přesně tuto krizi způsobilo, říct nemůžeme, neboť se na ní podílela spousta faktorů, můžeme však uvést několik věcí, které jí rozhodně napomohly.

Jednou z hlavních příčin byly samotné banky a jejich zaměstnanci, kteří se chovali nezodpovědně a za účelem maximalizace zisku se uchýlovali k rizikovějšímu jednání. To se dostalo až do takového bodu, kdy docházelo k poskytování hypoték také žadatelům s velmi nízkou bonitou a obchodování s tzv. CDO.

Collateralized Debt Obligation (CDO), v překladu zajištěná dluhová obligace, je úvěrový derivát vznikající sekuritizací. Je emitován na základě podkladového aktiva, které většinou tvoří hypotéky, dluhopisy a půjčky.²⁴ Rozděluje se na tři tranše dle rizikovitosti: nejrizikovější / nezajištěné tranše (junior), středně riziková / mezaninové tranše (mezzanine) a nejméně riziková / zaručené tranše (senior).²⁵ Kupec nezajištěné tranše na sebe sice bere nejvyšší riziko, ale to je kompenzováno nejvyšším výnosem. Pokud tedy přestanou majitelé domů splácet své hypotéky v podkladovém portfoliu, tak bude kupec této tranše nést ztráty jako první.²⁶ Rizikové hypotéky bez patřičného zajištění s hodnocením BBB se dávaly dohromady se zaručenými hypotékami s vysokou úvěruschopností, které měly hodnocení AAA.²⁷ Následně ratingové agentury ohodnocovaly tyto balíky nejvyšším ratingem²⁸ a byly prodávány na trhu jako bezpečné. Vinu tedy také nesou samotné agentury, hlavně Moody's, S&P a Fitch Group, které je chybně oceňovaly.

Někteří ekonomové také považují za velkou chybu to, že Fed udržoval krátkodobé úrokové sazby příliš nízko, což podporovalo pokles dlouhodobých hypotečních úvěrů. Díky tomu se poohlížely finanční instituce po výnosnějších, ale rizikovějších aktivech.²⁹ Aby ještě více navýšily svůj zisk, tak používaly pákový efekt, při kterém se využívá velké množství cizího kapitálu oproti značně menšímu vlastnímu kapitálu, což je velmi riskantní z hlediska ztráty. Pro představu, hypoteční ústavy Fannie Mae a Freddie Mac měly ke konci roku 2007 finanční

---

²⁴ Zajištěná dluhová obligace [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%A1_dluhov%C3%A1_obligace>.

²⁵ Zajištěná dluhová obligace [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%A1_dluhov%C3%A1_obligace>.

²⁶ ROUBINI, Nouriel; MIHM, Stephen. *Krizová ekonomie: budoucnost finančnictví v kostce*. Praha: Grada, 2011. s. 63. ISBN 978-80-247-4102-4.

²⁷ ROUBINI, Nouriel, MIHM, Stephen. *Krizová ekonomie: budoucnost finančnictví v kostce*. Praha: Grada, 2011. s. 64. ISBN 978-80-247-4102-4.

²⁸ I přes to, že je tvořily z 20 % junior tranše.

²⁹ *Crash course - The origins of the financial crisis* [online]. 2013 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.economist.com/news/schoolsbrief/21584534-effects-financial-crisis-are-still-being-felt-five-years-article>>.

páku okolo 75:1.³⁰

2.2.3 BEAR STEARNS

Globální investiční banka Bear Stearns musela v roce 2007 poskytnout svému hedgeovému fondu High-Grade Structured Credit Fund finanční pomoc v hodnotě 1,6 miliard USD. Ten ale později toho roku spolu s dalším fondem High-Grade Structured Credit Enhanced Leverage Fund vyhlásil bankrot a banka ohlásila pokles zisků o 61 %.³¹

Největší problémy však nastaly až v březnu roku 2008, kdy měl Bear Stearns nedostatek likvidity, a musel se tak dohodnout s New York Federal Reserve Bank na záchranné půjčce, která by zabránila bankrotu.³² To veřejnost brala jako „projev slabosti“ a spolu s fámami kolujícími na Wall Street, že má Bear Stearns nedostatek likvidity, se spustil bankovní run. Akcie tehdy za jeden den spadly až o 47 %.³³

Obrázek č. 1 – Pád Bear Stearns akcií.³⁴

O dva dny později, 16. března, podepsala Bear Stearns převzetí investiční bankou JPMorgan Chase & Co. za cenu 10 USD³⁵ za akcii, což byl v porovnání s lednem 2007, kdy měly akcie

³⁰ ROONEY, Ben. *Financial crisis was avoidable: FCIC* [online]. 2011 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <http://money.cnn.com/2011/01/27/news/economy/fcic_crisis_avoidable/index.htm>.

³¹ *Dissecting The Bear Stearns Hedge Fund Collapse* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/articles/07/bear-stearns-collapse.asp>>.

³² *Bear Stearns* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bear_Stearns>.

³³ SIMERSKÝ, David. *The failure of Lehman Brothers in the context of struggle for bailout before the outbreak of the global financial crisis* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://is.muni.cz/th/370089/esf_m/>. s. 56.

³⁴ THOMPSON, Jay. *Bear Stearns Collapse: \$159/share to \$2 in 365 Days* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.phoenixrealestateguy.com/bear-stearns-collapse-159share-to-2-in-365-days/>>.

³⁵ Prvně se mělo jednat o 2 dolary za akcii, to se ale později zvýšilo na zmíněných 10 dolarů.

hodnotu kolem 170 USD³⁶, velmi výhodný obchod. Akvizice byla garantovaná vládou 30 miliardovým bailoutem Fedu, který tak riskoval miliardy dolarů daňových poplatníků.³⁷ Dohoda byla, že ztrátu první miliardy dolarů bude platit banka JPMorgan a dalších 29 miliard dolarů bude krytých z vládních prostředků.³⁸

Následná reakce veřejnosti byla z velké části záporná. Tehdejší americký ministr financí, Henry Paulson, a předseda Fedu v letech 2006 - 2014, Ben Bernanke, čelili silné kritice, což také později ovlivnilo rozhodování o poskytnutí bailoutu nadcházející neúspěšné investiční bance, Lehman Brothers.³⁹

2.2.4 LEHMAN BROTHERS

Americká banka Lehman Brothers, založená v roce 1850, se stala postupem času čtvrtou největší investiční bankou v USA se jměním přesahujícím 600 miliard USD. Používala však velký pákový efekt 30:1. K roku 2008 tvořilo z celkových 613 miliard USD kapitál firmy pouhých 26 miliard USD.⁴⁰ To znamená, že pokles cen akcií o 3 - 4 % by „smazal“ hodnotu jejího vlastního kapitálu; jen v první polovině roku 2008 ztratily její akcie hodnotu o 73 %.⁴¹

Společnost také obchodovala ve velkém množství s CDOs, které byly kryty subprime hypotékami (tj. hypotéky s nízkou úvěruschopností), což spolu se špatným managementem⁴² a splasknutím realitní bubliny v roce 2007 dostalo banku na pokraj krachu.

Ben Bernanke, Henry Paulson a Timothy Geithner, předseda NY Fedu, se tehdy shodli, že Lehman Brothers je v natolik špatném stavu, že Fed nemá právní moc ji zachránit.⁴³ Dne 15. září roku 2008 vyhlásila tedy banka Lehman Brothers rekordní bankrot s celkovým dluhem přesahujícím 613 miliard USD.⁴⁴

Důvodem, proč se zde zabýváme investiční bankou Lehman Brothers je, že jsme zde mohli pozorovat reakci trhů a veřejnosti po neposkytnutí bailoutu.

---

³⁶ *TIMELINE: A dozen key dates in the demise of Bear Stearns* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-bearstearns-chronology/timeline-a-dozen-key-dates-in-the-demise-of-bear-stearns-idUSN1724031920080317>>.

³⁷ *JPMorgan completes takeover of Bear Stearns* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-bearstearns-jpmorgan/jpmorgan-completes-takeover-of-bear-stearns-idUSN3143823420080531>>.

³⁸ SIMERSKÝ, David. *The failure of Lehman Brothers in the context of struggle for bailout before the outbreak of the global financial crisis* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://is.muni.cz/th/370089/esf_m/>. s. 56.

³⁹ WESSEL, David. *In Fed we trust: Ben Bernanke's war on the great panic*. New York: Three Rivers Press, 2010. s. 14. ISBN 0307459691.

⁴⁰ ZINGALES, Luigi. *The Causes and Effects of the Lehman Brothers Bankruptcy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z: <<https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-110hrg55766/html/CHRG-110hrg55766.htm>>.

⁴¹ *For Lehman, More Cuts and Anxiety* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nytimes.com/2008/08/29/business/29wall.html?em>>.

⁴² Často je kritizován hlavně šéf zkrachovalé banky Richard Fuld, který ji nechal „zakořenit“ do trhu rizikových úvěrů.

⁴³ STEWART, James B.; EAVIS, Peter. *Revisiting the Lehman Brothers Bailout That Never Was* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/2014/09/30/business/revisiting-the-lehman-brothers-bailout-that-never-was.html>>.

⁴⁴ MAMUDI, Sam. *Lehman folds with record \$613 billion debt* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.marketwatch.com/story/lehman-folds-with-record-613-billion-debt?siteid=rss>>.

Fed se sice nechal slyšet, že nemá právní moc na to, aby zachránil Lehman Brothers, ale hned další den poskytl bailout pojišťovně AIG. Vláda argumentovala tím, že na rozdíl od Lehman Brothers měla pojišťovna, navzdory vysokým dluhům, zisku schopný byznys, jenž má potenciál splatit státní finanční výpomoc.⁴⁵ Americká vláda tehdy Lehman Brothers nechtěla pomoci jednak proto, že by to bylo obrovské finanční riziko a zadruhé obrovský morální hazard.

Dalším důvodem byla již zmíněná kritika veřejnosti. Henry Paulson v konverzaci s Geithnerem a Bernankem řekl, že ho nazývají *Mr. Bailout*⁴⁶ a že už nemůže poskytnout další bailout.⁴⁷

2.2.5 AIG

American International Group, Inc. (AIG) je mezinárodní společnost, která byla před krizí v roce 2008 dle své tržní kapitalizace největší pojišťovnou v USA.⁴⁸ I přes to, že se nejedná o banku, tak hraje v mnou zkoumané problematice velkou roli, neboť od Fedu obdržela bailout v hodnotě 85 miliard USD (získal za to 79,9 % akcií společnosti AIG)⁴⁹, ten se však nakonec vyšplhal až na 182,5 miliard USD (získala za to její akcie a cenné papíry). Celý dluh pojišťovna později splatila.⁵⁰

Pro pochopení, proč AIG téměř zbankrotovala, si musíme nejdříve vysvětlit mimo CDO další finanční derivát zvaný CDS.

Credit default swap (CDS), v překladu swap úvěrového selhání, je kreditní derivát uzavíraný mezi prodávajícím úvěrového rizika a prodejcem CDS.⁵¹ V případě selhání či bankrotu musí prodejce CDS kompenzovat ztrátu druhé straně. Vypadá to tedy jako klasické pojištění, ale na rozdíl od něj si je lze koupit i na cizí pohledávky, takže si mohli od AIG koupit CDS i spekulanti, kteří si mohli vsadit proti CDOs, jež nevlástnili.⁵²

Pojišťovna tedy vsadila na růst cen hypoték, během kterého byl obchod velmi výnosný. Problém byl ale v tom, že na rozdíl od AIG většina finančních institucí CDS jak poskytovala, tak kupovala, a proto když přišla hypoteční krize a ukázalo se, že CDOs jsou téměř bezcenné, dostaly určitý objem peněz zpátky, AIG ne.⁵³ Pojišťovna vypsala celkově CDS v hodnotě 500

---

⁴⁵ GRUNWALD, Michael. *The Real Truth About the Wall Street Bailouts* [online]. 2014 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://time.com/3450110/aig-lehman/>>.

⁴⁶ V překladu *Pán Bailout*.

⁴⁷ WESSEL, David. *In FED We Trust: Ben Bernanke's War on the Great Panic*. Crown Business, 2009. s. 14. ISBN 0307459683.

⁴⁸ Dle předepsaného pojistného byla na konci roku 2009 šestá největší pojišťovna na světě.

⁴⁹ SJOSTROM William K. jr. *The AIG Bailout* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract-id=1346552>>. s. 965.

⁵⁰ SJOSTROM William K. jr. *The AIG Bailout* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract-id=1346552>>. s. 945.

⁵¹ REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. Praha: Grada, 2014. s. 575. ISBN 978-80-247-3671-6.

⁵² *Finanční derivát* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Finan%C4%8Dn%C3%AD_deriv%C3%A1t#Swap>.

⁵³ *The Big Money: How AIG fell apart* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-how-aig-fell-apart/the-big-money-how-aig-fell-apart-idUSMAR85972720080919>>.

miliard USD, přičemž 78 miliard USD na CDOs.⁵⁴ Její krach by tedy díky tomu mohl spustit vlnu bankrotů finančních institucí, které si CDS koupily.

Později v roce 2015 vyplatila AIG, po obvinění akcionářů, že podávala zavádějící informace o tom, jak moc jsou CDS riskantní, téměř 1 miliardu USD investorům, kteří si koupili akcie od 16. března 2006 do 16. září 2008.⁵⁵

V září roku 2017 vypověděli vládní regulátoři o tom, že AIG již neklasifikují jako *too big to fail*, což oprostuje pojišťovnu od tvrdého státního dohledu.⁵⁶

2.2.6 TARP

Troubled Asset Relief Program (TARP) byl program zřízený americkou vládou za prezidenta George W. Bushe jr. 3. října roku 2008 s cílem stabilizovat finanční zdraví USA pomocí nakupování toxických aktiv, a navrátit tak likviditu peněžnímu trhu. Fond měl původně objem 700 miliard USD, ale Dodd-Frank Act ho později zredukoval na 475 miliard USD.⁵⁷

Instituce	Kategorie	Hodnota bailoutů
Citigroup	Banky	50
Bank of America	Banky	45
Wells Fargo	Banky	25
JPMorgan Chase	Banky	25
Morgan Stanley	Banky	10
Goldman Sachs	Banky	10
Jiné banky	Banky	86
AIG	Ostatní	68
Chrysler	Ostatní	11
General Motors	Ostatní	51
GMAC	Ostatní	17
Trh s bydlením	Ostatní	38
Úvěrový trh	Ostatní	19
Celkem		455

Tabulka č. 1 – TARP přerozdělování.⁵⁸

⁵⁴ MCDONALD, Robert L.; PAULSON, Anna. *AIG in Hindsight* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nber.org/papers/w21108>>. s. 2.

⁵⁵ *A.I.G. to Pay Nearly \$1 Billion to Settle Class-Action Suit Brought by Shareholders* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/2015/03/22/business/dealbook/aig-to-pay-nearly-1-billion-to-settle-class-action-suit-brought-by-shareholders.html>>.

⁵⁶ FINKLE, Victoria. *U.S. Says A.I.G. Is No Longer 'Too Big to Fail' 9 Years After Bailout* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-how-aig-fell-apart/the-big-money-how-aig-fell-apart-idUSMAR85972720080919>>.

⁵⁷ *TARP Programs* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.treasury.gov/initiatives/financial-stability/TARP-Programs/Pages/default.aspx#>>.

⁵⁸ Vlastní zpracování na základě: WEBEL, Baird. [online]. 2013 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://fas.org/sgp/crs/misc/R41427.pdf>>.

Banky dostaly z fondu 250,46 miliard USD, přičemž do května roku 2016 splatily svůj dluh a vrátily celkově 275,04 miliard USD, což činí profit 25 miliard USD.⁵⁹ Dále také z programu dostaly peníze automobilky Chrysler, General Motors a GMAC.

---

⁵⁹ AMADEO, Kimberly. *TARP Bailout Program* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.thebalance.com/tarp-bailout-program-3305895>>.

2.3 NESTÁTNÍ (MEZINÁRODNÍ) BAILOUTY

Tím označuji finanční výpomoc, kterou neposkytl přímo stát, ale např. mezinárodní nebo soukromé instituce. V této kapitole udávám jen příklad Řecka, jelikož se v této práci zaměřuji na státní bailouty.

V květnu roku 2010 obdrželo Řecko finanční výpomoc od Evropské komise (EK), Evropské centrální banky (ECB) a Mezinárodního měnového fondu (MMF), tzv. *troika*, ve výši 110 miliard euro. Řecko bylo insolventní.

K pochopení situace je dobré si vylíčit události, které předcházely řecké dluhové krizi.

Řecká ekonomika byla silně oslabena, během již zmíněné recese, která nastala po finanční krizi v roce 2008. V říjnu 2009 následovalo oznámení řecké vlády, že po několik let falzifikovala deficit, jenž byl značně vyšší, než uváděla. Věřitelé na to reagovali požadavky na zvýšení úrokových sazeb. Tím se dluh zvyšoval ještě rychleji a Řecko se dostalo na pokraj bankrotu. Mnoho ekonomů se obávalo, že jeho kolaps by mohl vytvořit ještě větší finanční šok, než vytvořila investiční banka Lehman Brothers, a proto se *troika* rozhodla poskytnout bailout, který se později navýšil až na celkových 240 miliard euro.^{60, 61}

S tak objemnou finanční pomocí muselo Řecko provést mnoho úsporných opatření jako silné zvýšení daní, reformy a rozpočtové škrty. To ovšem nevzbuzuje velkou podporu u voličů, a tak se je politici zdráhali uskutečňovat. Protože takto byla většina peněz použita ke splacení dluhu zahraničním věřitelům, tak řecká ekonomika nerostla dostatečně rychle a byla stále v depresi.

Dalším problémem v Řecku byl nedostatek likvidity a velmi vysoká nezaměstnanost⁶², což by se sice dalo řešit tiskem nových peněz, ale vzhledem k tomu, že je Řecko součástí eurozóny, tak o tom rozhoduje Evropská centrální banka a ta to s ohledem na ostatní státy, jako je Německo či Francie, nechtěla.

Celková situace vzbudila velkou politickou nevoli, vztahy Řecka s Evropskou unií se zhoršily a řecká ekonomika má ještě stále potíže. Situace se však díky bailoutu zlepšuje.

---

⁶⁰ *Explaining Greece's Debt Crisis* [online]. 2016 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/interactive/2016/business/international/greece-debt-crisis-euro.html>>.

⁶¹ *A very short history of the crisis* [online]. 2011 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.economist.com/node/21536871>>.

⁶² V září roku 2013 dosahovala 27,9 %.

2.4 DOPADY A RIZIKA STÁTNÍCH BAILOUTŮ

V této kapitole si zmíníme hlavní dopady (ekonomické i psychologické), které státní bailout způsobuje. Přestože jsem se o některých zmínil již dříve, vypíšu v této kapitole základní dopady a pokusím se je podrobněji přiblížit.

2.4.1 FINANČNÍ RIZIKO

Hlavním problémem bailoutů je finanční riziko. V případě toho státního se vláda rozhoduje, zdali má půjčit peníze daňových poplatníků dané instituci i za rizika, že se jim nevrátí, jestliže zkrachuje a jaké by byly následky právě v případě krachu. Ten totiž může způsobit nejen finanční, ale také psychologickou odezvu. Například v raných letech Velké hospodářské krize nechal Fed padnout několik velkých bank, což způsobilo všeobecnou paniku a následně run na banky. Během těchto událostí ukončila svou činnost až třetina bank v USA.

Navíc v případě hospodářské krize v roce 2008 nemusely státní bailouty vůbec zafungovat, čehož se bál hlavně tehdejší ministr financí, Henry Paulson, který si od toho slíboval hlavně navrácení potřebné likvidity, zastavení bankovních krachů a navrácení k ekonomickému růstu.⁶³

2.4.2 MORÁLNÍ HAZARD

Morální hazard je fenomén, který z ekonomického hlediska vzniká, když investor (nebo nějaký jiný pracovník) pracuje s cizími penězi a má z toho zisk, přičemž nenese plné riziko ztráty.⁶⁴

V našem případě to mohly být právě banky (a její pracovníci), které viděly, že kdyby se staly insolventní, tak dostanou finanční pomoc od státu. Ve chvíli, kdy byly státem kryty, dělaly riskantnější rozhodnutí, než by v normálním případě dělaly.

Během obchodování s CDO se tedy vědomě dopouštělo mnoho stran morálního hazardu, od hypotečních makléřů po obchodníky s CDO, kteří v případě selhání často nebyli vůbec potrestáni a systém prémie zaměřený na krátkodobé zisky podporoval větší riskování a zadlužení.⁶⁵ Známy je například případ, kdy AIG v březnu 2009 vyplatila svým zaměstnancům na prémiech kolem 165 milionů USD⁶⁶, přestože ve čtvrtém čtvrtletí roku 2008 oznámila ztrátu ve výši 61,7 miliard USD.⁶⁷

---

⁶³ *Financial crisis: Good points and bad points of US bail-out* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.telegraph.co.uk/news/3087027/Financial-crisis-Good-points-and-bad-points-of-US-bail-out.html>>.

⁶⁴ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. C. H. Beck, 2009. s. 348. ISBN 80-7179-891-6.

⁶⁵ ROUBINI, Nouriel, MIHM, Stephen. *Krizová ekonomie: budoucnost finančnictví v kostce*. Praha: Grada, 2011. s. 65 - 66. ISBN 978-80-247-4102-4.

⁶⁶ JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 195. ISBN 978-80-247-4516-9.

⁶⁷ *AIG bonus payments controversy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/AIG_bonus_payments_controversy>.

Když stát pomůže ohroženým subjektům, riskuje tak, že se budou riskantní rozhodnutí bank opakovat, a možná i stupňovat, neboť spoléhají na „záchrannou síť“, kterou jim vláda bailoutem poskytuje.⁶⁸ Tím se zvyšuje náchylnost ekonomiky k hospodářské krizi.

A právě proto nechtěl Henry Paulson zachránit Lehman Brothers, protože kdyby jí pomohl, tak by se nevyřešil onen „gamblerský“ problém na Wall Street.

2.4.3 JINÉ DOPADY A RIZIKA

Určitým dopadem je také ten politický. Bailout totiž narušuje svobodu trhu tím, že znárodnuje dané instituce, jako tomu bylo například u AIG. Spousta lidí, tedy voličů, se státní intervencí nesouhlasí a naléhají na to, že finanční trh má zůstat liberální.

Daňovým poplatníkům se také nelíbí, že by měli platit za něco, co nezpůsobili oni a přijde jim „nefér“ platit za neúspěch jiných.

2.5 ŘEŠENÍ

Nejlepším řešením bailoutů je prevence, tedy vytvořit taková opatření, díky kterým k němu vůbec nedojde. Nejúčinnějším a nejpoužívanějším způsobem jsou regulace finančního sektoru, tedy hlavně bank. O to se v USA pokouší už od 30. let, ale stát za to vždycky sklídí kritiku a je na něj vyvíjen tlak, a proto se od nich postupem času odstupuje. To můžeme mimochodem pozorovat i ve vývoji ekonomického myšlení, které se v 70. letech značně liberalizovalo a zastánců neokeynesiánství⁶⁹ ubývalo.

V této kapitole uvedu nejdůležitější regulační opatření a uvedu i další možná řešení, které by v případě další hospodářské krize snížila či úplně zamezila bailouty finančním institucím ze strany státu.

2.5.1 BANKOVNÍ REGULACE

V této podkapitole uvedu 3 regulace – jednu minulou a dvě stávající, které měly a mají za účel obnovit důvěru v bankovníctví, omezit vytvoření *too big to fail* institucí a snížit náchylnost bank ke krachu.

GA ACT

Po Velké hospodářské krizi se rozhodla nově zvolená demokratická vláda Franklina Delano Roosevelta v roce 1933 přijmout nový Bankovní zákon nazýván jako Glass-Steagall Act

---

⁶⁸NOVOTNÝ, Radovan. *Toxická aktiva, bankovní systém a morální hazard* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investujeme.cz/clanky/toxicka-aktiva-bankovni-system-a-moralni-hazard/>>.

⁶⁹ Ekonomický směr vyvinutý z myšlenek ekonoma Johna M. Keynesa, který klade důraz na roli státu v ekonomice.

(GSA). Ten výrazně reformoval americký finanční systém, reguloval komerční banky, pokusil se o navrácení důvěry veřejnosti v tržní systém a zřídil vládní korporaci Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC), která zajišťuje pojištění vkladů do 250 000 USD.⁷⁰

GSA měl čtyři základní cíle:⁷¹

1. Obnovit důvěru v komerční bankovníctví.
2. Zabránit toku finančních prostředků z komerčního bankovníctví do spekulativních obchodů investičního charakteru.
3. Eliminovat konflikty zájmů.
4. Omezit ekonomickou moc bank.

Tento zákon rozdělil univerzální banky na základě toho, zda mají spekulativní charakter na komerční a investiční, přičemž si svůj typ musely vybrat samy. Vztahoval se však jen na americké území, takže komerční banky mohly s cennými papíry obchodovat v zahraničí.⁷²

Na GSA byl v 80. a 90. letech vyvíjen silný tlak a odpůrci „volali“ pro jeho zrušení. Americké banky si stěžovaly, že se jim snižuje konkurenceschopnost oproti těm evropským, a tak se tedy Glass-Steagallův zákon postupně liberalizoval a byl v roce 1999 výnosem Gramm-Leach-Bliley Act (GLBA) zrušen. GLBA byla legislativní úprava, která ukončila bariéry mezi komerčním a investičním bankovníctvím, kolektivním investováním a pojišťovnictvím.⁷³

Dodd-Frank Act

Zrušení Glass-Steagalova zákona dalo bankám možnost vyrůst do globálních finančních gigantů, a staly se tak *too big to fail*.

Jako reakci na finanční krizi 2008 vydala vláda Baracka Obamy v roce 2010 *Dodd-Frank The Wall Street Reform and Consumer Protection Act* (DFA), tedy Dodd-Frankův zákon o reformě a ochraně spotřebitele, což je největší změna regulace amerického finančního trhu od 30. let minulého století.⁷⁴ Jmenuje se podle politiků, kteří se zasloužili o jeho vydání nejvíce – Chris Dodd a Barney Frank.

Mezi jeho základní cíle patří:⁷⁵

- Zvýšit důvěryhodnost a transparentnost amerického finančního systému.
- Ochrana daňových poplatníků.
- Ochrana finančních spotřebitelů před nepoctivými finančními praktikami.
- Omezení stínového bankovníctví.

---

⁷⁰ *Understanding Deposit Insurance* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.fdic.gov/deposit/deposits/>>.

⁷¹ MUSÍLEK, Petr. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.vse.cz/cfuc/63>>. s. 8 - 9.

⁷² MUSÍLEK, Petr. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.vse.cz/cfuc/63>>. s. 10.

⁷³ MUSÍLEK, Petr. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.vse.cz/cfuc/63>>. s. 11.

⁷⁴ JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 172. ISBN 978-80-247-4516-9.

⁷⁵ MUSÍLEK, Petr. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.vse.cz/cfuc/63>>. s. 12.

Zákon také přinesl Fedu i jeho předsedovi větší regulační pravomoci a nově má Fed za úkol kontrolovat úvěrování největších bank.⁷⁶

Jak jsem výše zmínil, tak DFA pověřilo FSOC značením finančních institucí, které jsou *too big to fail*, což s sebou přináší přísnější státní dohled a regulace.

Součástí zákona je také Volckerovo pravidlo, které zakazuje komerčním bankám spekulativně obchodovat na vlastní účet.⁷⁷

BASEL (III)

Rámec Basel III byl vytvořen jako reakce na finanční krizi a vydán ve finální podobě byl v roce 2011 Basilejským výborem pro bankovní dohled.⁷⁸ Navazuje na předchozí verze Basel II a Basel I.

Cílem těchto opatření je:⁷⁹

- Zjednodušení struktury.
- Posílení významu původního kapitálu.
- Úpravy v odečtu majetkových účastí a významných investic do FI.
- Bezpečnostní (konzervační) polštář bude tvořit postupně až 2,5 % zdrojů Tier 1.
- Proticyklický polštář.

Kapitál Tier 1 je tvořen základním kapitálem, rezervními fondy, nerozděleným ziskem z předchozích období po zdanění (+ „non-core“ kapitál) a kapitál Tier 2 je tvořen rezervami, podřízeným dluhem A (odečitatelné položky) a ostatními kapitálovými fondy.⁸⁰ Minimální hodnota kapitálové přiměřenosti (Tier 1 a Tier 2), která vyjadřuje poměr vlastní zdroje k rizikové struktuře aktiv, nesmí být nižší než 8 %.⁸¹

2.5.2 JINÁ ŘEŠENÍ A REGULACE

Neel Kashkari, předseda Federal Reserve Bank of Minneapolis, se domnívá, že by zvýšení celkového kapitálového požadavku bank v USA na 15 % mohlo zabránit budoucím

---

⁷⁶ JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 172. ISBN 978-80-247-4516-9.

⁷⁷ MAŠEK, František. *Sněmovna reprezentantů schválila návrh na redukci Dodd-Frank zákona* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.fio.cz/zpravodajstvi/zpravy-z-burzy/195170-snemovna-reprezentantu-schvalila-navrh-na-redukci-dodd-frank-zakona>>.

⁷⁸ *Basel III: Finalising post-crisis reforms* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm>>.

⁷⁹ LAUŠMANOVÁ, Monika. *Basel III: Požadavky nové regulace a její dopad na bankovní sektor* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <www.csas.cz/static_internet/cs/./101208_Basel_III_dopady_regulace.pdf>. s. 10.

⁸⁰ *Slovník pojmů - T* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/t.html>>.

⁸¹ *Slovník pojmů - K* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/k.html>>.

bailoutům. S tím ale nesouhlasí většina bankéřů a někteří ekonomové si myslí, že by to nebylo dobré pro ekonomický růst.⁸²

2.5.3 V JAKÉM PŘÍPADĚ POSKYTNOUT BAILOUT

Z uvedených příkladů jsme viděli, že se Fed chová jako věřitel poslední instance, kdy už nezůstávají téměř žádné jiné možnosti. Bailout by tedy měl být jakýmsi prostředkem poslední záchrany, a musí být poskytnut až po neúspěšném aplikování jiných metod. Dále se musí jednat o společnost, jejíž krach by mohl silně zasáhnout celou ekonomiku, a je tedy nutné ji nějak pomoci i za již zmíněná rizika.

---

⁸²GOLDSTEIN, Jacob. *2008 Bank Bailout Chief Has A Plan To Prevent The Need For Another One* [online]. 2016 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.npr.org/2016/12/29/507359507/2008-bank-bailout-chief-has-a-plan-to-prevent-the-need-for-another-one>>.

3 ROZHOVOR

V praktické části jsem se rozhodl pro rozhovor s odborníkem, jenž by poskytl dodatečné informace a odpověděl na otázky, které pomohou podívat se na zkoumanou problematiku z různých úhlů pohledu. Kontaktoval jsem proto Vysokou školu ekonomickou v Praze, která mě spojila s prof. Ing. Janem Pavlem, Ph.D.

Domníváte se, že by byla česká vláda ochotná poskytnout finanční instituci bailout v případě, že by její pád mohl mít rozsáhlé následky?

Ano, z historického hlediska se ukazuje, že zejména v případě bankovního sektoru mohou být následky velmi značné. Nicméně je nutné, aby následky nesli i akcionáři ve formě ztráty majetkových podílů.

Pokud ano, poskytla by česká vláda bailout i v situaci, jestliže by daná instituce poskytovala nebo pojišťovala rizikové hypotéky?

Nikoliv. Zde se domnívám, že problém je dostatečně řešen současnou regulací.

Jak lze vypočítat objem / hodnotu bailoutů?

Ano, z minulosti. Velikost podpory je vykazována v rámci EU jako objem veřejné podpory.

Lze vypočítat možné následky v případě neposkytnutí bailoutů?

Jen velmi obtížně. Existují sice modely, které se o to pokouší, ale jsou to vždy jen velmi hrubé odhady.

Jaké podmínky musí obvykle daná instituce splnit, aby obdržela bailout?

Záleží na systému. Jsou rozdíly mezi konceptem USA – kompletní ztráta kontroly akcionářů a EU – odkup nekvalitních aktiv.

Jak se stavíte k rozhodnutí poskytnout bailout Řecku (od MMF, ECB a EK)?

Ano, nicméně mělo to být spojeno s významným odpisem dluhu. Doba, po kterou se Řecko „plácá“ v recesi není již zdůvodnitelná.

Domníváte se, že bylo rozhodnutí americké vlády neposkytnout bailout Lehman Brothers špatné?

Ano, kaskádovitý dopad do bankovního sektoru byl velmi značný a makroekonomické efekty významné.

Proč podle Vás nedostala Lehman Brothers finanční pomoc od státu?

Snaha nepodporovat morální hazard a dále snaha nepotvrdit, že existuje něco jako příliš velký na krach.

Existuje v České republice nějaká instituce, která značí firmy, jejichž krach by byl pro českou ekonomiku příliš nebezpečný?

Ano, jde o 5 největších bank plus Škodu Mladá Boleslav.

Jaké regulace by podle Vás mohly zabránit budoucím bailoutům?

Dobry bankovni dohled.

Uplatňuje česká vláda nějaká preventivní opatření vůči bailoutům?

Zatím nikoliv. Spíše je to věc ČNB v regulaci bank.

Domníváte se, že by česká vláda poskytla bailout i v případě nesouhlasu veřejnosti?

Ano. A domnívám se, že je to tak správně. Vláda má rozhodovat na základě zájmu České republiky, a nikoliv momentálního naladění společnosti.

V jakém případě by česká vláda pravděpodobně neposkytla bailout ani tehdy, jestliže by o něj daná finanční instituce požádala?

Neumím si toto představit. Snad jen, kdyby veřejné rozpočty čelily hluboké krizi.

Který orgán by v České republice rozhodoval o tom, zdali poskytnout bailout dané instituci?

Vláda, ČNB a také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Jaký vliv na ekonomiku má poskytnutí bailoutů?

Krátkodobě stabilizující. Dlouhodobě může vést k podpoře neefektivních podniků.

Jaké regulace by podle Vás mohly zabránit možným bailoutům?

Kvalitní implementace stávajících regulatorních předpisů + snaha o větší diverzifikaci ekonomiky.

Myslíte si, že by mohly být důvodem příští možné finanční krize „too big to fail“ instituce?

Ano. Zkušenosti z velkých krizí toto podporují.

Děkuji za rozhovor.

4 ZÁVĚR

Jak můžeme vidět, trh se občas může dostat do velmi složitých situací, ve kterých lze jen těžko nalézt řešení. O tom, zda je bailout tou správnou volbou, rozhoduje celá řada faktorů, ať už jde o to, jakým způsobem „obdarovaná“ instituce přizpůsobí svou strategii aktuálnímu stavu či jak se k celé věci staví veřejnost, které se ve většině případů státní zásahy do běhu ekonomiky nelíbí a vnímají je jako „nezodpovědné“ zacházení s penězi daňových poplatníků, čímž je na vládu vyvíjen další tlak, což ji staví do velmi nepříjemné pozice.

Jsou to právě ony situace, kdy se ekonomika dostává takzvaně do kouta, a těm bychom se měli vyhnout a vytvořit taková opatření, aby k tak masivním intervencím, jako je bailout, vůbec docházet nemuselo. Jestliže se ovšem dostane ekonomicky důležitá finanční instituce do potíží, je třeba vyvinout úsilí, aby se stal bailout úspěšným. Takový bailout tvoří nejen samotná finanční podpora, ale také restrukturalizace v rámci instituce, přizpůsobení její obchodní strategie momentální situaci a zavedení úsporných opatření.

Za cíl své práce jsem si stanovil seznámit čtenáře s touto problematikou a okolnostmi s ní spojenými, přičemž jsem se je snažil vysvětlit na událostech z relativně nedávné minulosti. Analyzoval jsem postupy americké vlády a dopady během nedávné finanční krize a předložil možná řešení.

Byl bych rád, kdyby práce napomohla k rozšíření povědomí o ekonomických výkyvech tohoto typu. Domnívám se, že hlubší pochopení může za takto svízelných událostí výrazně přispět k jejich řešení.

5 ZDROJE

5.1 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada Publishing, 2013. 560 s. ISBN 978-80-247-4516-9.
- ROUBINI, Nouriel; MIHM, Stephen *Krizová ekonomie: budoucnost finančnictví v kostce*. Praha: Grada, 2011. 296 s. ISBN 978-80-247-4102-4.
- WESSEL, David. *In Fed we trust: Ben Bernanke's war on the great panic*. New York: Three Rivers Press, 2010. 338 s. ISBN 0307459691.
- REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. Praha: Grada, 2014. 660 s. ISBN 978-80-247-3671-6.
- HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 4. aktualizované vydání. C. H. Beck, 2009. 710 s. ISBN 80-7179-891-6.

5.2 SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- *What is a bail-in?* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2013/04/economist-explains-2>>.
- *Systemically Important Financial Institution – SIFI* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/s/systemically-important-financial-institution-sifi.asp>>.
- *Bank Stress Test* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/b/bank-stress-test.asp>>.
- *Zátěžové testy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/>.
- *2017 list of global systemically important banks (G-SIBs)* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <www.fsb.org/wp-content/uploads/P211117-1.pdf>.
- *Non-Banking Financial Company - NBFC* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/terms/n/nbfc.asp>>.
- HOLTZ-EAKIN, Douglas. *The Arbitrary and Inconsistent Non-Bank SIFI Designation Process* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.americanactionforum.org/testimony/arbitrary-inconsistent-non-bank-sifi-designation-process/>>.
- *The Financial Performance of Continental Illinois National Bank: A Chronology and Peer Group Comparison* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://fraser.stlouisfed.org/scribd/?title_id=735&filepath=/files/docs/historical/house/19840917_hr_finperfci.pdf>.
- WALL, Larry D. *Ending Too Big to Fail: Lessons from Continental Illinois* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.frbatlanta.org/cenfis/publications/notesfromthevault/1604.aspx>>.
- *Failure of Continental Illinois* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://www.federalreservehistory.org/essays/failure_of_continental_illinois>. 1984.
- DASH, Eric. *If It's Too Big to Fail, Is It Too Big to Exist?* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nytimes.com/2009/06/21/weekinreview/21dash.html>>.

- KINGSLEY, Patrick. *Financial crisis: timeline* [online]. 2012 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.theguardian.com/business/2012/aug/07/credit-crunch-boom-bust-timeline>>.
- *Crash course - The origins of the financial crisis* [online]. 2013 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.economist.com/news/schoolsbrief/21584534-effects-financial-crisis-are-still-being-felt-five-years-article>>.
- *Zajištěná dluhová obligace* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%A1_dluhov%C3%A1_obligace>.
- ROONEY, Ben. *Financial crisis was avoidable: FCIC* [online]. 2011 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <http://money.cnn.com/2011/01/27/news/economy/fcic_crisis_avoidable/index.htm>.
- *Dissecting The Bear Stearns Hedge Fund Collapse* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investopedia.com/articles/07/bear-stearns-collapse.asp>>.
- *Bear Stearns* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bear_Stearns>.
- SIMERSKÝ, David. *The failure of Lehman Brothers in the context of struggle for bailout before the outbreak of the global financial crisis* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://is.muni.cz/th/370089/esf_m/>.
- THOMPSON, Jay. *Bear Stearns Collapse: \$159/share to \$2 in 365 Days* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.phoenixrealestateguy.com/bear-stearns-collapse-159share-to-2-in-365-days>>.
- *TIMELINE: A dozen key dates in the demise of Bear Stearns* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-bearstearns-chronology/timeline-a-dozen-key-dates-in-the-demise-of-bear-stearns-idUSN1724031920080317>>.
- *JPMorgan completes takeover of Bear Stearns* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-bearstearns-jpmorgan/jpmorgan-completes-takeover-of-bear-stearns-idUSN3143823420080531>>.
- ZINGALES, Luigi. *The Causes and Effects of the Lehman Brothers Bankruptcy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z: <<https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-110hhr55766/html/CHRG-110hhr55766.htm>>.
- *For Lehman, More Cuts and Anxiety* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nytimes.com/2008/08/29/business/29wall.html?em>>.
- STEWART, James B.; EAVIS, Peter. *Revisiting the Lehman Brothers Bailout That Never Was* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/2014/09/30/business/revisiting-the-lehman-brothers-bailout-that-never-was.html>>.
- MAMUDI, Sam. *Lehman folds with record \$613 billion debt* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.marketwatch.com/story/lehman-folds-with-record-613-billion-debt?siteid=rss>>.
- GRUNWALD, Michael. *The Real Truth About the Wall Street Bailouts* [online]. 2014 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://time.com/3450110/aig-lehman/>>.
- SJOSTROM William K. jr. *The AIG Bailout* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract-id=1346552>>. s. 965.
- *Finanční derivát* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Finan%C4%8Dn%C3%AD_deriv%C3%A1t#Swap>.

- *The Big Money: How AIG fell apart* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-how-aig-fell-apart/the-big-money-how-aig-fell-apart-idUSMAR85972720080919>>.
- MCDONALD, Robert L.; PAULSON, Anna. *AIG in Hindsight* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.nber.org/papers/w21108>>. s. 2.
- *A.I.G. to Pay Nearly \$1 Billion to Settle Class-Action Suit Brought by Shareholders* [online]. 2015 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/2015/03/22/business/dealbook/aig-to-pay-nearly-1-billion-to-settle-class-action-suit-brought-by-shareholders.html>>.
- FINKLE, Victoria. *U.S. Says A.I.G. Is No Longer 'Too Big to Fail' 9 Years After Bailout* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.reuters.com/article/us-how-aig-fell-apart/the-big-money-how-aig-fell-apart-idUSMAR85972720080919>>.
- *TARP Programs* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.treasury.gov/initiatives/financial-stability/TARP-Programs/Pages/default.aspx#>>.
- WEBEL, Baird. [online]. 2013 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://fas.org/sgp/crs/misc/R41427.pdf>>.
- AMADEO, Kimberly. *TARP Bailout Program* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.thebalance.com/tarp-bailout-program-3305895>>.
- *Explaining Greece's Debt Crisis* [online]. 2016 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.nytimes.com/interactive/2016/business/international/greece-debt-crisis-euro.html>>.
- *A very short history of the crisis* [online]. 2011 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.economist.com/node/21536871>>.
- *Financial crisis: Good points and bad points of US bail-out* [online]. 2008 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<http://www.telegraph.co.uk/news/3087027/Financial-crisis-Good-points-and-bad-points-of-US-bail-out.html>>.
- *AIG bonus payments controversy* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/AIG_bonus_payments_controversy>.
- NOVOTNÝ, Radovan. *Toxická aktiva, bankovní systém a morální hazard* [online]. 2009 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.investujeme.cz/clanky/toxicka-aktiva-bankovni-system-a-moralni-hazard/>>.
- *Understanding Deposit Insurance* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.fdic.gov/deposit/deposits/>>.
- MUSÍLEK, Petr. *Finanční krize a jejich odezvy v institucionálních reformách: Glass-Steagall Act versus Dodd-Frank Act* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.vse.cz/cfuc/63>>. s. 10.
- AŠEK, František. *Sněmovna reprezentantů schválila návrh na redukci Dodd-Frank zákona* [online]. 2017 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.fio.cz/zpravodajstvi/zpravy-z-burzy/195170-snemovna-reprezentantu-schvalila-navrh-na-redukci-dodd-frank-zakona>>.
- *Basel III: Finalising post-crisis reforms* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm>>.
- LAUŠMANOVÁ, Monika. *Basel III: Požadavky nové regulace a její dopad na bankovní sektor* [online]. 2010 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <www.csas.cz/static_internet/cs/./101208_Basel_III_dopady_regulace.pdf>. s. 10.
- *Slovník pojmů - T* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/t.html>>.

- *Slovník pojmů - K* [online]. [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/k.html>>.
- GOLDSTEIN, Jacob. *2008 Bank Bailout Chief Has A Plan To Prevent The Need For Another One* [online]. 2016 [Cit. 13. 1. 2018]. Dostupné z URL: <<https://www.npr.org/2016/12/29/507359507/2008-bank-bailout-chief-has-a-plan-to-prevent-the-need-for-another-one>>.